

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής Εργαζομένων και Ανέργων

 Μάιος 2020

 Συνοπτική παρουσίαση του Ν. 4670/2020
Βασικά σημεία του νέου ασφαλιστικού νόμου

INE - ΓΣΕΕ

www.inegsee.gr

info@inegsee.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση».

Περιεχόμενα

σελ.

3

1. Ένταξη ΕΤΕΑΕΠ στον ΕΦΚΑ
2. Ψηφιοποίηση e-ΕΦΚΑ
3. Ασφαλιστικές διατάξεις: Αναδιαμόρφωση ποσοστών αναπλήρωσης των κύριων και επικουρικών συντάξεων

σελ.

4

4. Μείωση ασφαλιστικών εισφορών για μισθωτούς

σελ.

5

5. Νέο καθεστώς εισφορών ελεύθερων επαγγελματιών/αγροτών - Επαναφορά στο προϊσχύον καθεστώς των κλάσεων
6. Παράλληλη ασφάλιση
7. Διαδοχική ασφάλιση

σελ.

6

8. Απασχόληση συνταξιούχων

Τα βασικά σημεία του Ν. 4670/2020 και οι κύριες αλλαγές που σηματοδοτεί συνοψίζονται επιγραμματικά στα εξής:

- Ένταξη ΕΤΕΑΕΠ στον ΕΦΚΑ
- Ψηφιοποίηση e-ΕΦΚΑ
- Αναδιαμόρφωση των συντελεστών αναπλήρωσης σε κύριες και επικουρικές συντάξεις
- Μείωση των ασφαλιστικών εισφορών
- Τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου για παράλληλη ασφάλιση
- Αναδιαμόρφωση των διατάξεων για τη διαδοχική ασφάλιση
- Επαναπροσδιορισμός του τρόπου υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών των ελευθέρων επαγγελματιών
- Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου για την απασχόληση συνταξιούχων.

Σε μια πρώτη προσέγγιση παρατηρούμε ότι διατηρείται -στους ουσιαστικούς άξονες- το πνεύμα του Ν. 4387/2016, ενώ **επιχειρείται εναρμόνιση της νέας νομοθεσίας στις πρόσφατες κρίσεις και επιταγές των αποφάσεων του ΣτΕ.**

1 Ένταξη ΕΤΕΑΕΠ στον ΕΦΚΑ

Το πρώτο μέρος του νόμου αφορά την ένταξη του ΕΤΕΑΕΠ στον ΕΦΚΑ και τη μετονομασία σε e-ΕΦΚΑ (Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης). Η ένταξη του ΕΤΕΑΕΠ στον ΕΦΚΑ, με τη διατήρηση της λογιστικής αυτοτέλειας των κλάδων του ΕΤΕΑΕΠ (επικουρική, εφάπαξ), ενδέχεται να δημιουργήσει βραχυπρόθεσμα λειτουργικά προβλήματα, δεδομένης της έλλειψης προετοιμασίας που απαιτεί ένα τέτοιο εγχείρημα ενοποίησης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην αντιμετωπίζεται -με σημαντικό ενδεχόμενο να επιβαρύνεται κιάλας- το σημερινό πρόβλημα καθυστέρησης στην έκδοση των συνταξιοδοτικών παροχών.

2 Ψηφιοποίηση e-ΕΦΚΑ

Στο Ν. 4670/2020 περιγράφονται βήματα ψηφιοποίησης του ασφαλιστικού συστήματος. Η διαδικασία ψηφιοποίησης του ΕΦΚΑ αποτελεί ηλεκτρονική συνέχεια της ενοποίησης των κοινωνικοασφαλιστικών φορέων που εντάχθηκαν στον ΕΦΚΑ με το Ν. 4387/2016.

3 Ασφαλιστικές διατάξεις: Αναδιαμόρφωση ποσοστών αναπλήρωσης των κύριων και επικουρικών συντάξεων

Ο Ν. 4670/2020 αναφορικά με τα ποσοστά αναπλήρωσης των κύριων συντάξεων προβλέπει ότι στα 30 έτη ασφάλισης το ποσοστό αναπλήρωσης παραμένει 26,37%, και για κάθε επιπλέον ημέρα ασφάλισης αυξάνεται, καθώς ο συντελεστής από 1,42% διαμορφώνεται στο 1,98%.

Στα 33 έτη ασφάλισης το ποσοστό αναπλήρωσης από 30,63% με το Ν. 4387/2016 θα φτάσει το 32,31%, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Ν. 4670/2020, ενώ στα 35 έτη θα διαμορφωθεί στο 37,31% από 33,81% που είναι σήμερα. Στα 36 έτη ασφάλισης το ποσοστό αναπλήρωσης ήταν με το Ν. 4387/16 35,40%, ενώ σύμφωνα με το Ν. 4670/20 θα φτάσει 39,81%.

Στα 40 έτη ασφάλισης η αναπλήρωση της ανταποδοτικής σύνταξης ήταν 42,80% και διαμορφώνεται στο 50,01%, ενώ θα συνεχίσει να αυξάνεται για ασφάλιση 42 ετών με το ποσοστό αναπλήρωσης να φτάνει το 51,01% από 46,80% που προέβλεπε ο Ν. 4387/16.

Η προσαύξηση στη σύνταξη δεν έχει πλαφόν ανάλογα με τα έτη ασφάλισης. Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, για κάθε επιπλέον έτος πέρα των 40 ετών υπάρχει προσαύξηση στο ποσοστό αναπλήρωσης 0,50% κατ' έτος.

Μετά τα 40 έτη η αύξηση της αναπλήρωσης ανακόπτεται σημαντικά.

Εδώ «κρύβεται» και η βασική αλλαγή συγκριτικά με το Ν. 4387/2016, ο οποίος διατηρούσε τον υψηλότερο κατ' έτος συντελεστή (2 ποσοστιαίες μονάδες) για όλα τα χρόνια μετά τα 40. Αντίθετα, το νέο σύστημα δίνει μεγαλύτερη έμφαση σε όσους αποχωρούν με περισσότερα από 30 και έως 40 έτη ασφάλισης και μειώνει σημαντικά την ανταπόδοσή του μετά τα 40 έτη.

Ο Ν. 4670/20 εισάγει νέο επανυπολογισμό των παλαιών συντάξεων που είχαν ήδη εκδοθεί πριν το Ν. 4387/2016 στις 13 Μαΐου του 2016. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να επανυπολογιστούν και να καταγραφούν νέα ποσά προσωπικών διαφορών για τους συνταξιούχους. Το αποτέλεσμα για τους παλαιούς συνταξιούχους θα είναι κυρίως λογιστικός συμψηφισμός, καθώς η όποια αύξηση κερδίσουν θα συμψηφιστεί με την προσωπική διαφορά που διατηρούν.

Οι αυξήσεις για τους παλιούς συνταξιούχους, που είχαν συνταξιοδοτηθεί πριν από το Ν. 4387/2016, θα δοθούν σύμφωνα με το προσχέδιο σε 5 ετήσιες δόσεις - αρχής γενομένης από 1/10/2019 και έως το 2024.

Στις διατάξεις του Ν. 4670/20 δεν περιλαμβάνεται διάταξη για χορήγηση 13ης σύνταξης.

Οι αυξήσεις στις επικουρικές συντάξεις αφορούν τους συνταξιούχους πριν από το Ν. 4387/16 και καταλαμβάνουν μόνο τους συνταξιούχους που είχαν άθροισμα κύριας και επικουρικής σύνταξης πάνω από 1.300 ευρώ.

Η αύξηση της σύνταξης κλιμακώνεται όσο προστίθενται έτη ασφάλισης και καταβαλλόμενων εισφορών, ιδιαίτερα πάνω από 30 έτη ασφάλισης. Έτσι, για παράδειγμα, με 35 έτη ασφάλισης και με 1.000 ευρώ συντάξιμες αποδοχές λάμβανε με το Ν. 4387/16 ανταποδοτική σύνταξη 338 ευρώ το μήνα και με τα νέα ποσοστά αναπλήρωσης του Ν. 4670/20 θα λάβει 373 ευρώ, δηλαδή μια αύξηση των 35 ευρώ το μήνα (10,5%). Με τις ίδιες συντάξιμες αποδοχές (1.000 ευρώ το μήνα) και με 40 έτη ασφάλισης λάμβανε με το Ν. 4387/16 ανταποδοτική σύνταξη 428 ευρώ το μήνα και με τα νέα ποσοστά αναπλήρωσης θα λάβει 500 ευρώ το μήνα, δηλαδή μια αύξηση των 72 ευρώ το μήνα (16,8%).

4 Μείωση ασφαλιστικών εισφορών για μισθωτούς

Ως προς τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών για τους μισθωτούς: προβλέπεται μείωσή τους από 1/6/2020 κατά 0,75% (0,45% εργοδότη και 0,27% εργαζομένου), η οποία προβληματίζει, δεδομένου ότι μειώνονται έσοδα από το λογαριασμό ανεργίας του προϋπολογισμού του ΟΑΕΔ, αλλά και μείωση κατά 0,15%, δεδομένου ότι μειώνονται έσοδα από τον Ενιαίο Λογαριασμό για την Εφαρμογή Κοινωνικών Πολιτικών (ΕΛΕΚΠ) από τον προϋπολογισμό του ΟΑΕΔ.

Το γεγονός αυτό χαρακτηρίζεται αρνητικό λόγω της μείωσης των πόρων για το σχεδιασμό και την υλοποίηση πολιτικών και στοχευμένων προγραμμάτων για την καταπολέμηση της ανεργίας σε μια περίοδο που τα ποσοστά ανεργίας σχεδόν στο σύνολο των υποκατηγοριών (ηλικιακές ομάδες, φύλο, εκπαιδευτικό επίπεδο κ.λπ.) είναι τα μεγαλύτερα στην ΕΕ.

Το ίδιο ισχύει και για τη μείωση των πόρων του ΕΛΕΚΠ και για τις δυσμενείς επιπτώσεις που αυτή θα έχει στην ανάπτυξη προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής και ιδιαίτερα στους περισσότερους αδύναμους καθώς και στις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες.

5 Νέο καθεστώς εισφορών ελεύθερων επαγγελματιών/αγροτών - Επαναφορά στο προϊσχύον καθεστώς των κλάσεων

Για τους ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους προβλέπεται το σύστημα των ασφαλιστικών κλάσεων με 6+1 επίπεδα ασφάλισης για την καταβολή των ασφαλιστικών τους εισφορών ελεύθερης επιλογής.

Το σύστημα υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών των ελεύθερων επαγγελματιών που υιοθετείται με το Ν. 4670/20 αποσυνδέει τις ασφαλιστικές εισφορές από το εισόδημα, δεν υπολογίζει με βάση τα έτη ασφάλισης του ελεύθερου επαγγελματία, ενώ ο ασφαλισμένος θα μπορεί να επιλέγει σε ποια κατηγορία θα ασφαλιστεί προσδοκώντας όμως και την αντίστοιχη σύνταξη. Ο ελεύθερος επαγγελματίας, ο αυτοαπασχολούμενος επιστήμονας και ο αγρότης θα μπορούν να αλλάζουν ελεύθερα κατηγορία κάθε χρόνο, σύμφωνα με τα δικά τους κριτήρια. Τέλος, οι ασφαλιστικές εισφορές θα εκκρίπουν από το φορολογητέο εισόδημα.

Πιο συγκεκριμένα, προβλέπεται ως κατώτερη μηνιαία ασφαλιστική εισφορά τα 210 ευρώ και ως ανώτερη τα 566 ευρώ το μήνα. Ειδικότερα για τους νέους ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους, κατά τα πρώτα πέντε έτη της επαγγελματικής τους δραστηριότητας θα καταβάλλουν μηνιαία ασφαλιστική εισφορά 126 ευρώ.

Για τους αγρότες οι ασφαλιστικές εισφορές είναι χαμηλότερες από τους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αυτοαπασχολούμενους, δεδομένου ότι η κατώτερη μηνιαία ασφαλιστική εισφορά ανέρχεται στα 121 ευρώ και η ανώτερη ανέρχεται σε 324 ευρώ το μήνα για το 2020.

Ωστόσο, για το 90% των ελεύθερων επαγγελματιών και των αυτοαπασχολούμενων, προβλέπεται αύξηση κατά 20% στις ασφαλιστικές εισφορές τους, με αποτέλεσμα όσοι από τους ελεύθερους επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενους με υψηλά εισοδήματα επιλέξουν τη χαμηλή ασφαλιστική κλάση θα προσανατολιστούν σε χαμηλή σύνταξη ή στην ιδιωτική ασφάλιση.

Αντίθετα, όσοι ελεύθεροι επαγγελματίες και αυτοαπασχολούμενοι επιθυμούν, για παράδειγμα, να εξασφαλίσουν σύνταξη (εθνική και ανταποδοτική) άνω των 1.000 ευρώ μεικτά με 35 έως 40 έτη ασφάλισης απαιτείται να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές από την 4η ασφαλιστική κλάση και πάνω, δηλαδή 297 ευρώ το μήνα. Όσοι όμως επιλέξουν να καταβάλλουν την ελάχιστη ασφαλιστική εισφορά ύψους 155 ευρώ το μήνα θα λάβουν έπειτα από 40 χρόνια σύνταξη (εθνική και ανταποδοτική) 779 ευρώ μεικτά (Ρομπόλης και Μπέτσος, 2020) Τέλος, όσοι επιλέξουν την ανώτατη ασφαλιστική κλάση (500 ευρώ το μήνα) με 40 έτη ασφάλισης θα λάβουν σύνταξη (εθνική και ανταποδοτική) 1.659 ευρώ μεικτά.

6 Παράλληλη ασφάλιση

Ακολουθώντας τη νέα δομή των ασφαλιστικών εισφορών με αποσύνδεση από το εισόδημα, ο Ν. 4670/20 προβλέπει ότι για όσους έχουν παράλληλη μη μισθωτή και μισθωτή εργασία βασική πηγή εισφοροδότησης θα είναι η μισθωτή εργασία. Εάν το ασφαλιστρό τους υπερβαίνει το ποσό της 2ης ασφαλιστικής κατηγορίας, τα 262 ευρώ, τότε δεν θα έχουν καμία υποχρέωση εισφοράς. Εάν το ποσό της εισφοράς από τη μισθωτή εργασία υπολείπεται των 262 ευρώ, τότε καταβάλλεται η διαφορά. Με την καταβολή αυτή της διαφοράς εξαντλείται η ασφαλιστική τους υποχρέωση.

7 Διαδοχική ασφάλιση

Μειώνονται οι ελάχιστες προϋποθέσεις που απαιτούνται για να μπορέσει κάποιος να λάβει σύνταξη από τον τελευταίο φορέα ασφάλισής του. Σύμφωνα με τη σχετική διάταξη, θα απαιτούνται 1.000 ημέρες ασφάλισης συνολικά έναντι 1.500 που ισχύει σήμερα και 300 ημέρες ασφάλισης την τελευταία πενταετία έναντι 500 που ισχύει σήμερα. Αντίστοιχα, για συντάξεις λόγω αναπηρίας ή θανάτου θα απαιτούνται 600 ημέρες ασφάλισης οποτεδήποτε.

Θετική είναι η διάταξη για τη διαδοχική ασφάλιση, καθώς απλοποιεί τη διαδικασία για τη λήψη σύνταξης από τον τελευταίο φορέα χωρίς διαδικαστικά κωλύματα που ταλαιπωρούσαν τους ασφαλισμένους.

Ο Ν. 4670/20 προβλέπει ότι σε περίπτωση απασχόλησης συνταξιούχου μειώνεται η σύνταξή του από 60% που προέβλεπε ο Ν. 4387/16 σε 30%.

Εξαιρούνται αυτής της μείωσης οι αγρότες και οι εργαζόμενοι συνταξιούχοι σε φορείς της γενικής κυβέρνησης, στους οποίους συγκαταλέγονται οι μετακλητοί σε υπουργεία και κυβερνητικές θέσεις.

Μια σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με τα ισχύοντα εντοπίζεται στους εργαζομένους σε φορείς της γενικής κυβέρνησης. Τόσο ο Ν. 3863/10 (άρθρο 16) όσο και ο Ν. 4387/16 (άρθρο 20) προέβλεπαν ότι αναστέλλεται η σύνταξη σε εργαζομένους συνταξιούχους σε φορείς της γενικής κυβέρνησης.

Αυτό σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι συνταξιούχοι σε φορείς της γενικής κυβέρνησης εξομοιώνονται με τους υπόλοιπους ως προς τις επιπτώσεις στις συντάξεις, μεταξύ δε αυτών συγκαταλέγονται και οι μετακλητοί σε υπουργεία και κυβερνητικές θέσεις. Ο Ν. 4387/16 εξαιρούσε όσους μέχρι την έναρξη ισχύος του ήταν ήδη συνταξιούχοι και ήδη εργαζόμενοι. Η νέα διάταξη φαίνεται να περιλαμβάνει και αυτούς (συνταξιούχοι και εργαζόμενοι πριν από το Ν. 4387/16), με αποτέλεσμα τη μείωση της σύνταξής τους για πρώτη φορά.

Συμπερασματικά θα μπορούσε κανείς να χαρακτηρίσει το Ν. 4670/20 ως ένα νόμο διαθετικού χαρακτήρα στο πνεύμα και την προοπτική του Ν. 4387/16, ο οποίος με μια πρώτη ματιά δεν προωθεί ουσιαστικά την κοινωνικοασφαλιστική αλλά μόνο την οργανωτική-λειτουργική και διαδικαστική ενοποίηση· προβλέπει δε περιορισμένου επιπέδου αυξήσεις στις συντάξεις συγκριτικά με τις απώλειες του συνταξιοδοτικού εισοδήματος, ιδιαίτερα κατά την τελευταία δεκαετία, ενώ εισάγει μεταρρυθμίσεις στις εισφορές ελευθέρων επαγγελματιών/αγροτών οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν προς το δυσμενέστερο τις καταβαλλόμενες στο μέλλον συνταξιοδοτικές παροχές.

Ινστιτούτο Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.

Εμ. Μπενάκη 71Α, Τ.Κ. 10681, Αθήνα, Τηλ: 210 3327710, Fax: 210 3304452

INE - ΓΣΕΕ

www.inegsee.gr

info@inegsee.gr